

Kiratau, de verdwenen stad Zimraan

Een avonturenroman

door **Mark Elo**

in samenwerking met ChatGPT4 En Grok 3.0

Delen van dit boek zijn tot stand gekomen met behulp van Claude, een AI-assistent van Anthropic, als schrijfpartner en redacteur.

Copyright 2025

—

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	11
De stad en de vloek	11
De ontdekking van de stad	11
Het gruwelijk ontwaken	12
De weg terug	17
Hoofdstuk 2	20
De kapitein en de gouverneur-generaal	20

De expeditie	24
Tussenrapport – Voor de kust van Celebes	24
Berichten via postduif.....	25
De conclusie van de gouverneur generaal	25
Hoofdstuk 3	28
De erfenis van tante Jetje	28
Het Telefoongesprek	28
Hoofdstuk 4	32
Frederik: The nice guy finishes last.....	32
Mijmering	32
Flashback: De vuurrode brandweertruck.....	33
Logeren.....	34
De logeerkamer bij tante Jetje	34
Intermezzo De zolder bij nacht.....	36
Frederiks herinnering Ciska	39
De carrière van een non entiteit	43
Hoofdstuk 5	52
Frans diefstal, bluff en schuld	52
Het gesprek.....	52
Ciska.....	56
Verraad in Uilenstede	59
De Beloning van de Leugen	62
Hoofdstuk 6	67
Christina. Drang naar perfectie	67
Mijmering	67
De Rapportdag.....	68
Cadeaus en Leegte	69
De Levensles	71
Het Afscheidsfeest.....	72
Een nacht op de studentenkamer.....	74
De ochtend erna.....	78
De Bekenenis en de Chantage	79

De abortus	81
Geen kind meer, nooit niet... ..	82
Het nieuwe huis	85
Isolatie	86
Hoofdstuk 7	88
Frans verval	88
Van Managementshengst tot kantoorvloof	88
Het bordeel	88
Vervreemding	89
Ultimatum	90
De showroom	90
De metamorfose van het huis	91
Seks in het witmarmeren bed	91
De ochtend erna	92
De piano, niet de wandeling	92
De seksvoorwaarden	93
De confrontatie	93
De drankkast in het washok	94
Het bezoek aan de hoeren	94
Hoofdstuk 8	96
Het dagboek van van der Decken	96
De Juwelier	106
Hoofdstuk 9	108
Paasdiner	108
Hoofdstuk 10	118
Bringing the band back together	118
Hoofdstuk 11	127
Harriët	127
De vroege jaren – Leven op expeditie	130
De tragedie	131
De missie – Karate en innerlijke kracht	131
De jonge ondernemster	132

De hoed van Harriët.....	132
Een week later – Diep in het woud.....	133
Hoofdstuk 12.....	134
Frans vertelt het zijn baas	134
Vergadering	138
Satellietverkenning	140
Hoofdstuk 13	142
Vorbereidingen team Frederik , de NBC-pakken	142
Hoofdstuk 14.....	147
Frans wil op expeditie.....	147
Christina's reactie.....	149
Weer later in de slaapkamer	150
De Avond met Mike	152
De voorlopig laatste ruzie.....	153
Hoofdstuk 15	156
Men gaat van start.....	156
Frans zijn vertrek	156
Terug naar Huis	158
Terugval naar Mike	158
Alleen met de leegte	160
Team Frederik de puntjes op de i	161
Het spul komt aan	163
Hoofdstuk 16	165
Frans in Jakarta hoeren en sloeren	165
Aankomst in Jakarta	165
Cloak & Dagger in de Archieven	167
Naar de hoeren.....	169
Het ontwaken.....	171
Ochtendkater & scheidingsapp.....	172
Wegens succes geprolongeed.....	174
De ochtend van de inscheping.....	175
Briefing	177

Hoofdstuk 17	181
Frederik begint zijn reis	181
KISS	182
De Legende van Zimraan – Verteld door de Ouden.....	184
De Laatste Nacht –	187
Hoofdstuk 18.....	190
Kiratau strikes back, Obstakels	190
Op pad	191
Blokkade.....	193
De mars door de jungle – liefde die groeit	197
"De Groene Hel"	198
De reddingsactie – gevaar en instinct.....	200
Bij het kampvuur.	203
Hoofdstuk 19	204
Ontdekking en opslaan van kampen	204
De Rotsinscriptie (Het eerste spoor).....	204
Opbouw van Expeditiebasis Alpha	207
Kamp Alpha – De Bubbels van Arrogantie	210
De Nacht in Expeditiebasis Alpha.....	211
Kamp Alpha – Echo van de berg.....	212
Kamp Beta – De Andere Wereld.....	214
"Het Plan" – Achter gesloten deuren	216
Hoofdstuk 20.....	219
Eerste ziekte	219
De Stad van de Stilte	219
De besmetting.....	221
De koortswaanzin van Mateo	223
Hoofdstuk 21	
De ontdekking van de stad	226
Kampvuur en kakkerlakken.....	226
De adem van de vulkaan.....	228
Hoofdstuk 22.....	234

Ziekte, twijfel en eerste verkenning	234
De Laatste Warmte Verdwijnt	234
De Eerste Expeditie – Frederik en Harriët	236
De Autopsie	238
Frans' Morele Twijfel	240
De toegang tot Zimraan – Stilte voor het mysterie	243
Nacht van Zelfbedrog	245
Hoofdstuk 23	249
Ramp in de Lucht en Kille Reacties op de Grond	249
.Crisisoverleg	250
Kamp Alpha, vergadertent	250
Frans' Ommekeer Begint	251
De Spoedvergadering	253
De Innerlijke Breuk – Ernesto's Keerpunt	253
Confrontatie in Kamp Alpha	255
De Ommekeer van Frans	257
De mislukte ontsnapping van een arbeider	258
Het laatste verzet van een zieke verzorger	261
Hoofdstuk 24	263
Frans wordt gevonden	263
Homo Novus — Een Nieuwe Man	265
"Good Riddance"	266
De Tempel van Zimraan	268
De Wachter van Zimraan – Mythe wordt werkelijkheid	268
Hoofdstuk 25	273
De geheimen van Zimraan	273
De Oude Bibliotheek van Zimraan	274
De Stilte van Zimraan	281
Jeugdherinneringen (Flashback)	283
Hoofdstuk 26	286
De Raad van IJzer en Goud	286
De Honden van de Hel	288

Hoofdstuk 27.....	291
De Laatste 72 Uur	291
Onderweg naar de Stad – Het Eliminatieteam	291
Eruptie de berg staat op springen	292
Dieren vluchten, natuur als voorteken.....	295
–	295
Hoofdstuk 28.....	296
De Hel Breekt Los	296
Uitzicht	296
De Klap	298
Wegwezen hier..	302
We Bellen...	303
Samen uit, Samen dood	306
Wraak.	306
Hoofdstuk 29.....	309
Stof zijt gij.....	309
De heuvel van inzicht	309
De Spookstad van Zimraan	311
Het vuur en de eed	313
De Stroom van de Wraak	315
Hoofdstuk 30.....	318
En tot stof zult gij wederkeren	318
Wat God Verbrandde het eliminatieteam	322
Hoofdstuk 31	325
Het dorp van Ana	325
Gebet	326
Tijd Buiten de Tijd	329
Hoofdstuk 32.....	333
De nieuwe Frans	333
De Kus Onder de Asmaan	333
Nachtelijke dialoog tussen Frans en Frederik	335
De Kinderen van het Dorp.....	335

De Keuze van Frans.....	337
Hoofdstuk 33.....	339
Damenwahl	339
29 februari — Damenwahl	340
Hoofdstuk 34.....	342
Een nieuw begin	342
Contact.....	342
Een lokale rituele reiniging	342
De Begraafplaats in de Jungle	344
Culturele heropleving: het dorpsfeest.....	346
Trouwerij	346
Hoofdstuk 35.....	348
Het begin van het einde	348
De bekentenis	350
Het telefoongesprek.....	351
Hoofdstuk 36.....	353
De val van Christina.....	353
Christina's ondergang.....	354
Het Lege Paleis	356
De Crash	357
De rechtszaak.....	359
Het ontslag.....	360
De eerste klant	361
De val is compleet	361
De laatste dag	362
The End no replay	362
Echo in de tijd.....	363
Hoofdstuk 37.....	364
Het leven gaat verder	364
De Legende van Papa Frans	364
Het nieuwe dorp	365
De balans opmaken.....	366

Frederik en Harriët – Liefde in de jungle, leven opbouwen	366
Frans en Ana – Een nieuw begin, een hut van liefde ...	367
Jaap, Reisbureau de luxe	368
Gerrit en Katja keep on driving	368
Robert en Angela Zwervend van hotel naar hotel	369
Diego's Duikcentrum – Leven onder de golven.....	369
Karim en Alia – Op wereldreis per jacht.....	370
Marek – De rust van de bossen.....	371
Taman – Bananen en belofte	371
Hoofdstuk 38.....	372
EPILOOG — “En ze leefden nog lang en gelukkig...”	372

Disclaimer

Alle personen in dit werk zijn fictief. Alle mogelijke overeenkomsten met echte personen zijn puur toevallig.

De meningen en uitlatingen van bepaalde fictieve figuren in deze roman — in het bijzonder Kapitein Willem Van der Decken — zijn het product van de heersende normen en waarden van het tijdperk en de sociale positie waarin deze personages leefden. De koloniale denkwijze, het paternalisme en de taal die Van der Decken en zijn tijdgenoten hanteren zijn bewuste en historisch authentieke karakterisering. Zij weerspiegelen hoe mensen in die tijd dachten, spraken en handelden — niet de opvattingen van de auteur. Het zou oneerlijk zijn deze fictieve figuren te beoordelen met de normen van onze tijd.

Hetzelfde geldt voor enkele moderne personages wiens politieke of maatschappelijke opvattingen mogelijk niet overeenkomen met die van de lezer. Ook zij zijn authentieke karakters — mensen met eigen overtuigingen, tekortkomingen en blindhoeken — zoals die in de werkelijkheid bestaan.

Mochten er lezers zijn die desondanks moeite hebben met bepaalde passages: wij respecteren dat volledig. Dit boek is niet voor iedereen bedoeld. Legt u het dan rustig weg of gooit u het weg, dat mag ook. Maar stop dan in elk geval met lezen en ga wat nuttigs doen.

Hoofdstuk 1

De stad en de vloek

De ontdekking van de stad

Kiratau, onder de rook van Celebes 5 juni 1865

De zon begon te zakken. Tijd om een plek te zoeken voor de nacht. De vijf kano's voeren achter elkaar over het modderbruine water van de rivier. Aan weerskanten het oerwoud. Een muur van groen en bruin. Vanuit overhangende takken hingen lianen naar beneden in het water. Zwermen muskieten hingen over het water. Hoewel er rokerige vuurtjes aangelegd waren in de bootjes werden de mannen die zwoegden aan de peddels telkens gestoken. Ze zaten ingewikkeld in kledij, alleen een spleet voor de ogen en de handen bleven fijn. Een bocht naar links in de rivier. Toen ze hem ronden viel de rechter muur van het oerwoud weg. De stroom verbreedde zich. Het werd een meer. De linkeroever veranderde ook. De metershoge muur van oerwoud werd lager. Stukken gras in plaats van alleen maar bomen. De oever werd ook hoger, vierkanter. Ineens gaf een van de mannen een kreet. Hij wees. Tussen het oerwoud stond iets vreemd. De kapitein wreef zich zijn ogen uit. Was dit een fata morgana in het oerwoud? Nee het was echt. Als een grote gele priemende vinger stond tussen het kreupelhout de resten van een pilaar.. Hij keek wat beter en het viel hem op dat de oever ook niet natuurlijk was, onder het kruipend gewas zaten stenen, netjes gevoegde stenen. Hij besloot aan te leggen. Een van de mannen

sprong op de wal. Iemand gooide hem een touw toe. De man wikkelde het om een steen, die verdacht op een bolder leek. Ook de andere kano's legden aan. Een paar mannen gingen aan land. De kapitein riep ze terug. De avondschemering viel al snel. Over een kwartier zou het stikdonker zijn. Hij liet de vuurtjes opstoken en het eten koken kon beginnen. Verkennen zou morgen wel komen. Tijdens het eten en de rest van de avonden speculeerden de mannen over deze plek. Hadden ze eindelijk de sprookjesstad, het legendarische Zimraan gevonden? Het oerwoud bleef lawaaiig, kreten, schreeuwen klonken, welke beesten hielden zich in de duisternis schuil?. Zo viel de nacht over de expeditie.

Het gruwelijk ontwaken

Kiratau, de volgende morgen 6 juni 1865

“Baas, baas, kapitein.” De kapitein werd door elkaar geschud. Handen aan zijn schouders, een schop tegen zijn voetzolen. “Baas baas, kapitein, kom snel, het is verschrikkelijk, de vloek, de vloek...” De kapitein gromde en werd met tegenzin wakker. “Vloek, welke vloek?, wat nou weer, stomme inlanders” dacht hij. “Ze zijn ziek baas, kapitein, ze gaan dood”. Het geschud en gejammer hield niet op. “Godver.. wat is er nou?” riep de kapitein. Slapen werd toch niet meer wat, “Wat is er?” Hij deed zijn ogen open en draaide zich naar waar de paniekerige stem vandaan kwam. Een bruin gezicht met grote ogen keek hem aan. “Baas, baas kapitein, de vloek...”. Die inlanders ook met hun vloek altijd, alles wat ze niet begrijpen is vervloekt. De stad Zimraan zou ook vervloekt zijn, een straf van god, van Allah voor de hebzucht van de mensen daar. Vandaar dat geen inlander zich daar waagde en er nooit iemand naar op zoek

gegaan was. “Wat is er? “ vroeg hij. “Baas Henjek en Karl zijn ziek.” ” Hoezo ziek? .” “Koorts overal vlekken op hun huid, praten wartaal en bloed, bloed, ze bloeden. Hun ogen bloedden, hun oren. Het is de vloek baas. De vloek van Zimraan”

“Godver onzin Hoe kan het nu de vloek zijn? Hoe kan het verdomme de vloek van Zimraan zijn ze zijn verdomme niet eens in Zimraan geweest. Ze zijn hier de hele nacht aan boord geweest”. Hij keek de inlander in zijn ogen en en zag de waarheid al voordat de inlander sprak. “Baas ze zijn vannacht van boord gegaan. Van boord op zoek naar het goud, de schat de juwelen”. “Godver en hebben ze dat gevonden?” “ Ze hebben goud en juwelen in hun zakken baas. Ik weet we moesten hier blijven”. Verdomme die hebzuchtige Duitser en Pool, niet te vertrouwen dat spul, maar ja het waren wel de enige met wat ervaring met boten die er in Tjilapje , de haven aan de kust te krijgen waren geweest voor het magere budget wat hij er voor over gehad en hij zich had kunnen veroorloven. Hij had kunnen weten dat die hebzuchtige klootzakken toch op strooptocht zouden gaan. God straft onmiddellijk dacht hij. “Waar zijn ze”, vroeg hij. De inlander wees naar de boeg. Hij gooide zijn klamboe af en stond op. Eens kijken wat er werkelijk aan de hand kon zijn. Bloed uit de ogen koorts dat ging toch nooit zo snel. Hij stond op en liep naar de boeg

Daar onder een klamboe lagen Henjek , een sterke vent uit Dantzig en Karl Uit Stettin . Twee ruige figuren die hem al veel hoofdbrekens gegeven hadden met hun ongedisciplineerd gedrag. Vooral als ze weer eens bezopen waren haalden ze rotzooi uit. Het leek wel of geld drank en vrouwen hun enige interesse waren. Niet noodzakelijkerwijze in die volgorde. Echter nu was er van de gebruikelijke bravoure van het

dynamische duo niets meer over. De kapitein schrok van wat hij zag. Twee figuren in foetushouding, bloedend uit oren neus, ogen (Kon dat? Ja schijnbaar wel) en al geheel bedekt met kleine rode vlekjes . De fut was er geheel uit. Ze lagen erbij als een zielig hoopje ellende.

“Kurwa, ja pierdolie ja takie banie..”, kreunde Henjek. Hij draaide zijn hoofd naar hem toe. “Baas, baas je kunt dit beter niet krijgen. Het doet verrekke zeer”. Dit werd gevolgd door een scheurende blafhoest. Het leek of de fluim vast zat. Henjek hoestte, hoestte, kromp ineen. En ja uiteindelijk rochelde hij een enorme bloederige slijmerige klodder uit. En spuugde die pal voor de voeten van de kapitein, die haastig vloekend opzij sprong. “Tering Jantje, Henjek,” zei de kapitein. “Wat heb je gedaan?” “De wal op geweest samen met Karl.”, antwoordde Henjek. De ploppers hadden verteld over de rijkdommen die hier moesten zijn. Goud, zilver, smaragd diamanten.. Ik had gezegd wacht tot morgen.” “Ja, ja maak dat de kat wijs”, dacht de kapitein en bromde : “Tja had gewacht.” “Ja,” zei Henjek, “maar maakt dat nu wat uit baas? God heeft ons al gestraft”. En hij rochelde weer. Een grote fluim, nog groter dan de eerste spuugde hij uit na weer zo'n scheurblafhoestaanval. Daarna moest hij hoesten: een nog langere rochelende blafhoest gevolgd door weer bloederige fluim. “Oh Bog doet dit zeer Aargh” en hij kwatte weer een bloedige fluim. “Baas als je terug komt in Batavia zoek dan Irina mijn vrouw. Ze woont bij de bazaar. Iedereen kent Irina daar en geef haar dit”. Uit zijn zak haalde hij een klein gouden beeldje van een olifant. Met zijn bloedbedekte handen drukte hij het in de kapiteins hand. Dit liet het meteen vallen, pakte zijn zakdoek en wikkelde het beeldje erin. Is dit oud? Ja. Was dit besmettelijk? “Geef dit alstublieft aan Irina en zeg haar dat ik van haar houd.” “Kom

kom Henjek, je komt hier wel overheen”. Zei de kapitein bezwerend . “Nee kapitein. Ik brand op, de duivel Tjort roept me. Beloof het me, Irina”. Hoofdschuddend keek de kapitein Henjek aan. “Bij alle heiligen beloof het”.. smeekte Henjek . Henjek, die brute beer van een vent, aan het smeken — dacht de kapitein. Tering jantje. En hij schudde zijn hoofd. “Goed , goed, dobre dobre ik zal het brengen.” Henjek knikte zwak “Denkujew bardzo kapitein denkujew bardzo” en sloot zijn ogen. Wederom een scheurende hoest. Hij spuugde nog een keer weer en scheurende hoest en een rochel.. en toen... stilte een omineuze stilte, de stilte des doods. “ Henjek Henjek” riep de kapitein, wou nog even Henjek door elkaar schudden maar zag daar geschrokken met een rilling op zijn rug weer van af .. maar hij kreeg geen antwoord. Bevreesd stond hij op en verwijderde zich. Dood binnen een dag, “Jezus Maria, alle heiligen op een houtvlot. Teringjantje. Wat is dit?” zei hij hardop. Weer schudde de grond en gromde de vulkaan. “Tering wat is dit allemaal”

“Toean besar “. “Het is de vloek. De vloek de vloek van Zimraan”, Zei Abdul de inlandse gids, die schoorvoetend dichterbij de kapitein gekomen was nadat hij hem gevolgd had naar Henjek toe. “Het is de vloek ! Toean Besar we moeten weg, we moeten weg. Ik smee k u, , weg zolang het nog kan we moeten weg zolang Allah ons nog laat gaan Inshallah Tuan Besar we moeten weg.” De Kapitein zag dat de man panisch was . Het viel hem ook ineens op dat de tweede boot weg was. En die inlandse hulpen ook. “Waar zijn de anderen?”, vroeg hij. “Weg Tuan Besar”. “”Weg, gevlucht voor de vloek Tuan. Wij moeten weg, nu het nog kan . Alsjeblief Tuan. Beloof me Tuan dat we gaan”.. Teringjantje “dacht de kapitein, die bijgelovige hufters ook. Het loopt ze in zeven kleuren dun door de sarong, of hoe zo'n gewaad dan ook heet. “Rustig nou” zei

de kapitein "Nee Tuan we moeten weg de vloek".smeeke Ali.
"Wat is dat voor gelul die vloek"gromde de kapitein..
Bijgelovige rotinlander, niet te vertrouwen, altijd maar vloek
dit en Allah dat continu last van een smoesje en werken ho
maar dat is er niet bij. "De vloek, De vloek", jammerde Abdul
verder. " Tuan Besar. De stad van Zimraan is vervloekt door
Allah . Ze waren rijk rijker dan wie dan ook. Goud, zijde
smaragd alles hadden ze en uit de mijnen haalden ze nog veel
meer. Tuan, nee ze hadden apen getemd om dat voor hen te
doen. Apen getemd." "Ga weg". "Nee Tuan ze hadden
getemde apen die deden het werk." "Onzin!" "Nee Tuan ze
lieten het werk doen door apen." "Hoe dan?", dacht de
kapitein die beesten zijn niet te temmen en je kunt ze niets
leren. "Tuan de legende zegt het...", Nu ja lekker belangrijk
apen of niet wat is die vloek. "Ze waren lui en zelfvergenoegd
Tuan ze dachten dat ze meester waren meesters van de wereld,
van de apen. Van het eiland van de wereld ze wisten alles. Ze
hadden god niet, Allah niet nodig ze deden alles wat ze wouden
ook de dingen die Allah verboden had. Ze sliepen Man Man
Vrouw vrouw en Man Aap." "Apenseks?!" vroeg de kapitein..
"Ja, Tuan alles wat Allah verbiedt Met apen." Tuurlijk joh, elke
aap waarbij jij probeert je pik erin te steken bijt hem eraf. Apen
neuken? Nee onzin." "Nee meester, Tuan ze denken dat apen
tam apen geen tanden, eruit gehaald." " Onzin. Apenballen
Jezus te veel Arak gezopen die plopper wat een verhaal",dacht
de kapitein "Nee Tuan is waarheid is gruwelijke waarheid zie
dan de vloek. Allah was toornig en strafte ze met de vloek de
bloedvloek. Ieder zondaar dood. Hun handen opgeheven tegen
Allah hun walgelijkheden hun hebzucht Allah oordeelt en straft
Tuan kijk dan. Henjek beeldje gestolen Henjek dood Tuan.
Alstublieft Tuan wij weg hier wij weggaan".

“En Karl dan?” dacht hij. Hij keek om zich heen. Waar was de rest? “Boy waar is de rest?” vroeg hij. “Toe aan gevlucht ze hebben de andere boot genomen ze zijn gevlucht voordat de vloek ze te pakken krijgt. Tuan wees verstandig ga weg zo lang het nog kan. “ ”Wat hebben Karl en Henjek gedaan? Boy?” “Ik niet weten te Tuan, ze zijn 's nachts aan land gegaan en waar heen ik niet weten”. Hij besloot het Karl te vragen. Hij reikte naar de man die in foetushouding onder de klamboe lag en schudde aan zijn schouder. “Karl, Karl.” Geen antwoord. Hij pakte hem bij zijn schouder en draaide het lichaam op. Schijt, kut, toring. Het gezicht was rood tussen de lippen een zwarte gezwollen tong en de ogen uitpuilend, compleet rood Een straaltje half geronnen bloed liep uit ogen en neus. Toring Jantje, van Karl zou hij geen antwoord meer krijgen. Niks als weg hier. “Boy help me we gaan een begrafenis op zee doen. We gooien alles waar ze mee in aanraking zijn geweest overboord. Dit ziet er besmettelijk uit.” Met wat moeite keilden ze de klamboe en de lijken van Henjek en Karl overboord “Een, twee, drie, in godsnaam!”, dacht hij bij de twee plonzen en zijn handen klemde zich om het kleine gouden olifantje, daar wou hij toch geen afstand van doen.

De weg terug

Ze legden af en dreven stroomafwaarts Boven hen krijsten de papegaaien en de apen. De lucht was nog steeds doortrokken van een zwavelstank, de vulkaan rookte en de grond schudde nog een paar keer. Zo dreven en roeiden ze. Na een uur of twee kwamen ze in een bocht. Ineens zagen ze de andere boot. Waren ze gestopt om te wachten? “Boot Ahoy Boot Ahoy” riep de kapitein. Geen reactie “Schip ahoy”, “He ploppers geef eens asem!”. Niks en nog eens niks. Hij keek wat beter. De boot lag dwars op de stroom en er bewoog ook geen roeispaan.

Het zou toch niet? “Ahoy”. Ze roeiden verder maar hoe ze ook riepen geen antwoord. “Tuan niet doen ze zijn vervloekt Allah heeft ze te pakken.” Ze roeiden dichterbij maar vanaf een meter of vijftig was het al duidelijk Er was geen levende ziel meer aan boord. Een drijvend knekelhuis. Overal lichamen in pijnlijke verkrampde houdingen. Bloed overal. Monden in geluidloze schreeuw opengesperd en uitpuilende rode ogen. Je zag geen iris alleen rood en bloed. Met een boog roeiden ze om het tweede schip heen.

Zo dreven en roeiden ze de rivier af. Af een toe roeien en dan weer even rusten en drijven. Toen de zon op zijn hoogste punt kwam en de hitte en vochtigheid ondraaglijk werden bood de kapitein zijn bediende nog wat te eten aan maar hij wou niet. Zag hij het nu goed of werd zijn gezicht nou vlekkerig? Nou ja eerst maar een tukje doen. Siësta.

Drie uur later werd hij wakker van een brakend geluid. Ali hing met zijn hoofd buiten boord en kotste en kotste. Toen hij zich ophief was overduidelijk. Bloed uit ogen oren en mond overal rode vlekjes in zijn gezicht. “Tuan besir, de vloek heeft mij te pakken. U moet dit niet krijgen.” Hij kon niet iets opbeurends vinden om te zeggen. “U moet dit niet krijgen”. En voordat hij kon reageren kroop Ali over de reling en liet zich in het modderige water zinken. “Kom terug Ali!! “Kom terug”, riep hij nog. Het was zinloos. Vanaf de oever stortte de kaaimannen zich al in het water vastbesloten om dit lekkere hapje niet te missen. Een schreeuw, wat geplons en gewoel in het water en bloed dat kwam bovendrijven, veel bloed. En dat was dan Ali. “Nou goed, was hij veilig of?”. Hij keek en zag rode vlekjes op zijn armen zijn maag draaide zich om en voor hij het wist kotste hij over de rand, bloed!! Tering jantje!! Hij

ging er aan. Zwak ging hij liggen. Zo verstreken de uren. Hij dreef stroomafwaarts, af en toe kotsend. Gloeiend van de koorts en een rood waas trok over zijn linker oog. Zijn zicht in dit oog verminderde en verdween tenslotte helemaal totdat hij daarmee niets meer zag. Soms zag hij de sterren soms de brandende zon. “Hoe lang?.” Hoeveel dagen hij gedreven had? God mocht het weten.

Toen hij later weer bijkwam uit een koortsige droom keek hij om zich heen. Hij nam de shade op. Zijn ene oog was blind, zijn linkerbeen trok en toen hij wat water dronk, sabbelde hij en morste. Toen hij in het water keek zag hij dat zijn gezicht vertrokken was. De linkerkant hing slap. “Wat ging hij doen?” “Naar Batavia om daar een expeditie te leiden naar Kiratau! “, dacht hij. Het goud en de rijkdommen zouden de gouverneur generaal wel overreden om hem het commando te geven over een expeditie. “Hebzuchtige klootzakken daar in Batavia. Allemaal . Schrapers.”

Hoofdstuk 2

De kapitein en de gouverneur-generaal

Albert Dullemans Van der Tollen zat achter zijn bureau in zijn grote werkkamer en keek in de map die zijn secretaris had samengesteld. Kapitein Van der Decken, geboren in Deventer, was samen met zijn oude vriend Birnie naar Java gekomen. Birnie had een tabaksplantage begonnen; de kapitein was gaan rondzwerven. Sumatra, Borneo, Celebes. En nu een audiëntie aangevraagd bij de gouverneur-generaal. Een zaak van het allerhoogste belang, strikt vertrouwelijk, groot geldelijk gewin, herschrijving van de historieboeken. “Hmm. Lekker hoogdravend — had die man niet gewoon te veel gezopen?” Hij keek nog eens. De levensloop was tadeloos. Geen drank, geen schandalen, geen ongein. “De verhalen komen dus niet uit de jeneverfles,” dacht hij. “Goed. Laat hem maar binnenkomen.” Hij riep zijn secretaris en zei: “Roep hem maar binnen.”

De zon werpt lange, gouden schaduwen over de binnenplaats van het paleis. Wachters in wit linnen blijven onbeweeglijk staan onder de colonnades. De secretaris, die net het bureau van de gouverneur-generaal verlaten heeft, roept kapitein Van Decken op. Een man die op een bankje op de binnenplaats zat, staat op. Langzaam klimt hij de brede stenen trap op. Zijn voetstappen klinken zwaar en slepend. De linker knie stijf, het

linkerbeen nauwelijks buigzaam. Zijn gezicht is diepgegroefd, als door een mes bewerkt. Eén oog is bedekt door een zwart fluwelen lap, het andere priemt fel. Zijn uniformjasje, van marineblauw linnen, is oud maar zorgvuldig gestreken. Op zijn revers: een versleten zilveren anker.

Kapitein Willem Van der Decken wordt binnengelaten in het kantoor van de gouverneur-generaal van Nederlands-Indië, een ruime kamer met hoge houten lambrisering, geurend naar oud leer, was en koffie. De gouverneur generaal, een statige man in wit tropenpak, zit achter een imposant bureau van teakhout. Hij kijkt op van een rapport, knikt zwijgend naar een stoel.

Kapitein Van der Decken zegt zonder te gaan zitten, met luide, ietwat trillende stem:

"Excellentie, ik ben gekomen om verslag uit te brengen. Niet over specerijen of smokkel of mouterij, maar over iets groters. Iets dat verloren is. Iets dat we hebben teruggevonden."

De gouverneur-generaal knikt slechts kort, zijn blik neutraal.

Van der Decken vervolgt: "Het was op mijn laatste tocht. We volgden de oostelijke kust, voorbij Halmahera, tot waar de kaarten eindigen. De inheemse gidsen noemden het Kiratau – het eiland dat ‘geen schaduw werpt’. Dichte mist, zwijgende kusten, vogels die ons aanstaarden als mensen."

Hij ademt zwaar, zijn hand rust even op de rugleuning van de stoel, maar hij blijft rechtop staan.

"Toen zagen we de torens. Of wat ervan over was.

Overwoekerd. Verslonden door de jungle, maar met vormen... symmetrie... steen die geen mos vasthield. Henjek en Karl gingen aan land. Ik gaf daar geen toestemming voor. Ze vonden straten, trappen, pilaren, reliëfs met olifanten, slangen, sterren. En ze vonden het beeldje."

Hij haalt een klein, zwaar linnen buideltje uit zijn binnenzak, opent het behoedzaam. Binnenin: een miniatuur van een olifant, van massief goud, versierd met ingelegde saffieren. Een artefact van een verloren beschaving. Hij zet het met beide handen op het bureau.

"Ze namen het mee terug. En met het beeldje... kwam de ziekte."

Hij zakt in de stoel alsof het beeld zelf zijn krachten uit hem trok.

"Het begon bij Henjek. Koorts. Zwarte vlekken op zijn huid. Hij stierf binnen twaalf uur. Toen bij Karl. Toen mijn bediende. De inlanders vluchten maar de ziekte haalde hen in. Ze stierven als ratten. Tegen de tijd dat we de kust bereiken, was ik alleen. Alleen en als enige nog levend. Waarom? Ik weet het niet. Ik droom sindsdien in vuur en rook. Maar ik herinner me elk gezicht. Elke kreun."

Een stilte valt. Het enige geluid is het zachte tikken van een wandklok. De gouverneur-generaal steekt zijn vingers ineen en bestudeert de kapitein. Hij ziet de slijtage in het gezicht van de man — niet de slijtage van de ouderdom, maar van iets anders. Van iets dat hij heeft meegedragen en niet heeft kunnen neerleggen. Even, slechts een fractie van een seconde, trekt er iets over het gezicht van de gouverneur-generaal. Geen medelijden. Eerder herkenning. De herkenning van een man die weet dat dit verhaal waar is, en die precies daarom liever had gewild dat het niet waar was.

De gouverneur-generaal zwijgt even en zegt dan langzaam: "En wat wilt u dat ik daarmee doe?"

Van der Decken antwoordt met schorre stem: "Er is een stad in de jungle. Een stad die ouder is dan wat wij kennen. Een stad

die vol is met rijkdommen: goud, zilver, edelstenen en een ziekte die doodt binnen een dag. En een bewijs dat ze bestonden. U moet dit weten. U moet... handelen."

Een lange stilte. Dan staat de gouverneur-generaal op. Hij wandelt naar het raam, staart naar de palmbomen die in de middagwind ruisen. Dan draait hij zich om.

De gouverneur-generaal zegt vlak, bedachtzaam:"U krijgt een antwoord. Binnen enkele dagen."

De kapitein staat voorzichtig op:"En tot dan?"

De gouverneur-generaal antwoordt:"U rust. U wacht. En u zwijgt."

De kapitein knikt stijfjes, schuifelt achteruit. Zijn ene oog blijft nog even hangen op het olifantje, dan draait hij zich om en verlaat het vertrek

De gouverneur-generaal dacht na. "Een expeditie sturen om de ziekte is inderdaad interessant. Misschien kunnen we er wat mee in Bali. Waar de ploppers wéééér eens in opstand waren, ondanks dat ze nog geen jaar geleden een rituele zelfmoord hadden gepleegd om zich daarmee aan het Nederlands gezag te onderwerpen." De gouverneur-generaal pakt een nieuwe map en schrijft:

Geheim Dossier Zomergriep

Doel Operatie: onderzoeken en zeker stellen mysterieuze ziekteverwekker. Deze ziekteverwerker kan dan gebruikt worden tegen de inlanders. Voorwaarde is wel dat we een tegenmedicijn hebben...

De expeditie

De haven van Batavia, een maand later

En in het diepst van de nacht, op een ander schip, onder een andere vlag, voer een tweede expeditie uit. Met orders om Kiratau te vinden. En te zwijgen, voor altijd.

De lucht kleurt paars boven de oostelijke horizon. Een groep mannen in civiele kledij, geladen met kisten, wapens, medische uitrusting, verzamelt zich in de schaduw van een verlaten pakhuis. Ze praten nauwelijks. De kapitein, de leider van de expeditie, een geroutineerde veteraan met staalgrijze baard en een monocle, inspecteert de papieren en zegt: "Niemand spreekt over de bestemming. Niemand schrijft een verslag. Alle communicatie met de opdrachtgever, de gouverneur generaal gaat via postduiven. Als we terugkeren, spreken we met niemand behalve de gouverneur-generaal. Is dat goed begrepen?"

De expeditieleden knikken. Dan stapt iedereen aan boord van een donker geschilderde stoomboot: *de Valeria*. Langzaam vaart het schip weg, richting open zee.

Tussenrapport – Voor de kust van Celebes

Aan boord van de Valeria,

Het is een stormachtige nacht. De eerste officier schrijft bij flakkerend licht:

"Voor anker ten oosten van Celebes. Navigatie moeilijk. Eiland Kiratau gevonden – begroeid, traag stromend, nauwelijks

begaanbaar. Lokale bevolking zwijgt of vlucht. Morgen trekken we landinwaarts."

De brief wordt aan een postduif bevestigd. De vogel stijgt op, verdwijnt in de regen.

Berichten via postduif

Locatie: Diverse momenten, verschillende locaties

Brief 1 (kort, haastig): "Stad gevonden. Overwoekerd maar intact. Tempels, pilaren, reliëfs. Goud en zilver in overvloed. Vulkaan actief. Trekken morgen verder."

Brief 2 (geschreven in trillende handschrift): "Ziekte uitgebroken. Hoge koorts, zwarte plekken op de huid. Bloedingen uit mond, neus en oren. Na 24 uur delirium. Daarna ademnood, dood. Verspreiding onbekend. Meer aardschokken."

Brief 3 (bloedvlekken op papier): "We sterven. Geen remedie. Wegblijven. Laat niemand komen."

Daarna: niets meer.

De conclusie van de gouverneur generaal

Paleis van de gouverneur, Batavia – late avond

De gouverneur-generaal leest de laatste berichten in zijn studeerkamer. De haard knispert. Buiten slaan de palmen in de wind.

Hij staat op, loopt naar het raam, kijkt naar de haven.

De gouverneur-generaal spreekt tegen zichzelf: "Ze hebben het gevonden. En de prijs betaald. Ze hebben geen geneesmiddel kunnen vinden en dus is de ziekte nutteloos, gevaarlijk zelfs. Beter van niet. En met die nieuwe problemen in Atjeh hebben

we sowieso de handen meer dan vol.

Hij gaat zitten, pakt een pen en schrijft:

"Geen verdere expedities naar Kiratau. Archief gesloten.
Medische commissie vernietigt alle monsters. Plaats aangeduid
als verboden gebied."

Hij stopt de brief in een envelop met een rood zegel. Het
dossier beland in een la met het etiket: **GEHEIM**.

Dan dooft hij de lamp.

Voor kapitein Van der Decken kwam er geen bericht. Geen
koerier. Geen bevel, geen erkenning. De gouverneur-generaal
sprak nooit meer met hem.

De kapitein trok zich terug in een kleine, donkere woning aan
de rand van de haven van zijn thuisstad Deventer. Elke
ochtend, als de klokken van de Lebuinuskerk zeven sloegen,
stond hij op. Hij kleepte zich aan met de zorgvuldigheid van
een man die gewend is aan uniformen: jas dicht, knopen recht,
de zwarte lap over het blinde oog. Dan liep hij. Elke ochtend
dezelfde route, langs de gracht, langs de vismarkt, naar de
brievenbus aan het einde van de Lange Bisschopsstraat. Hij
bewoog langzaam, het linkerbeen stijf en onwillig, zijn
wandilstok tikkend op de keien. De mensen keken hem na. Een
oud wrak van een man, zeiden ze. Niemand wist wie hij was.

Bij de brievenbus stond hij altijd even stil. Hij opende hem. Hij
keek erin. En elke ochtend was hij leeg, of gevuld met niets
wat voor hem bestemd was. Dan sloot hij hem weer, draaide
zich om en liep terug.

's Middags zat hij in het café aan de haven. Café De Anker

heette het, en de eigenaar, een dikke man met een rode snor genaamd Piet, kende zijn bestelling zonder te vragen: jenever, een glas, en later nog een. In het begin was het twee glazen. Na een maand drie. Na een jaar verloor hij de tel.

Met de drank kwamen de herinneringen. Ze kwamen altijd op dezelfde volgorde. Eerst Henjek — die lach, die grote bulderende lach, en dan het gezicht daarna, opgezwollen en rood, de tong gezwollen tussen de lippen. Dan Karl, stil in zijn foetushouding onder de klamboe, de ogen uitpuilend. Dan Ali, die over de reling kroop en zich liet zakken in het bruine water, met die laatste blik — niet van angst, maar van berusting. En dan de stilte op de rivier. Alleen het tikken van de kiel tegen het water en de muskieten en de zon die maar bleef schijnen alsof er niets was gebeurd.

Hij schreef brieven, maanden lang. Aan de gouverneur-generaal. Aan het ministerie in Den Haag. Aan de Koninklijke Academie. Hij beschreef de stad, de pilaren, de reliëfs, het gouden beeldje. Hij beschreef de ziekte. Hij smeekte om een antwoord, om erkenning, om een nieuwe expeditie — ditmaal met de juiste voorzorgen.

Hij kreeg van niemand meer antwoord.

Hoofdstuk 3

De erfenis van tante Jetje

Het Telefoongesprek

Limonadefabriek Raker

Frederik zette de lepels van de vorkheftruck onder het kuubsvat met sinaasappelsap, tilde het op en reed naar het mengvat — een ketel zo groot dat je er in kon staan, met iets erin dat leek op een buitenboordmotor: het roerwerk. Hij tilde het vat boven het mengvat, sprong van zijn stoel en stelde 700 kg in op het weeginstrument. Daarna zette hij de kraan open. Het sinaasappelsap begon te lopen.

Een gewone dag in de siroopkamer, het hart van de limonadefabriek, waar de limonade “gebrouwen” werd. Terwijl hij toekeek hoe het sap in het mengvat stroomde, dwaalde zijn gedachten af — zoals ze vaker deden op dit soort momenten, als de machine het werk overnam en zijn handen niets te doen hadden.

Hij stelde zich het voor. Niet voor het eerst. Een gezin. Een huis met een tuin, niet groot, maar met genoeg ruimte voor een zandbak en een schommel. Een dochtertje dat hij als een prinsesje zou behandelen, dat zou lachen als hij haar op zijn schouders zette. Een zoon om mee te stoeien op de bank, voetbal te kijken, onzin uit te halen. En een vrouw — een schat van een vrouw, die het huis draaiende hield zonder er een punt van te maken, die elke dag leven in de brouwerij bracht, en die

's Avonds, als de kinderen sliepen, nog steeds zijn vrouw was in de volste zin van het woord. Gepassioneerd. Zichzelf. Van hem.

Hij grinnikte zachtjes in zichzelf. Een haast onmogelijke wens, dat wist hij best. Maar ach — een mens mag toch dromen?

Zijn telefoon ging. Hij keek op het display. Het was zijn broer Frans. Hij nam op: “Broer, hoe is?” “Goed.” “Nog ontwikkelingen met betrekking tot de erfenis?” vroeg Frederik. “Ja, ik heb wat geregeld.” “Voor de piano? Een koper? Mooi.”

“Ja, mooi. Die vent uit Brummen komt zaterdag de piano halen, en volgende week komt Kees van het uitruimbedrijf het huis leegruimen,” zei Frans. “Heb jij nog dingen die je van tante Jetje wil?” Tante Jetje, officieel Harriët, was twee weken geleden gestorven op de gezegende leeftijd van 102. Frans en Frederik, twee broers, waren de erfgenamen en hadden het huisje en het bezit van Jetje geërfd. Niet dat er veel te erven viel op geldelijk gebied — net 7.000 euro en 12.500 waardeloze spaarpunten van Douwe Egberts. Wat betreft het huisje was het anders: een mooi pandje op de Nieuwe Markt in Deventer. Er was echter een maar. Tante Jetje was nogal een “hoarder”, een verzamelaarster. En nu was de schone taak voor Frans en Frederik de boel uit te sorteren, de krenten uit de pap te halen voordat de rest in de containers van Kees zijn uitruimbedrijf verdween.

De telefoon kraakte zoals telefoons dat alleen doen tussen broers die elkaar al een tijdje niet gesproken hebben.

“Zeg,” zei Frederik, terwijl hij uit het raam van zijn kantoortje op werk keek naar de grijze stoeptegels beneden, “ik zou nog

wel even op zolder willen kijken. Herinner je je die oude kist nog met dat grote slot erop? Waar we van tante Jetje nooit in mochten kijken?”

Aan de andere kant van de lijn zuchtte Frans. Achter hem klonk het zachte geluid van Christina's nieuwste keukenmachine, ergens in de keuken bezig met het ontpitten van biologische courgettes. “Je bedoelt die kist onder die halve opgezette pauw en die twintig dozen Libelle’s uit 1978?”

“Die ja.”

“Freek,” zei Frans, met die zachte neerbuigendheid die Frederik altijd deed denken aan hun kindertijd, “de enige reden dat we dat huisje hebben geërfd, is omdat niemand anders gek genoeg was het te accepteren. Denk je nu werkelijk dat er iets waardevols in die kist zit, behalve mottenballen en een halfvergane sjaal van de Boerenleenbank?”

“Zeker weten doe ik het niet,” zei Frederik. “Maar ik ben er wel benieuwd naar. Jetje was vreemd, maar ook slim. En je weet nog wat ze altijd zei, als we vroegen wat erin zat?”

“Ja,” bromde Frans. “‘Dat is voor later, jongens. Als de tijd rijp is.’ Ouwe sentimentele heks.”

“Nou, het is nu later. En als ik het goed begrijp, moet alles overmorgen weg voor Kees langskomt met zijn containers.”

Er viel een korte stilte.

Frederik kon bijna horen hoe Frans met zijn hand over zijn gezicht wreef. “Goed. We gaan morgen. Elf uur bij het huis. En ik wil er voor het avondeten weer weg zijn, begrepen? Christina heeft een... wijnproeverij.”

Frederik grijnsde. “Natuurlijk. Ik neem koffie en gevulde koeken mee.”

“En handschoenen,” mopperde Frans. “Voor het geval die kist vol zit met zilvertisjes of god weet wat.”

Toen hij ophing, keek Frederik even naar het vergeelde Polaroidje op de koelkast in het kantoortje— hij en Frans, een jaar of tien oud, op tante Jetjes schoot. De oude vrouw lachte, een hand beschermend om hun schouders. Achter hen: de zoldertrap. En op de achtergrond, half in de schaduw: een grote, houten kist.

Frederik voelde zijn hart sneller kloppen.

Misschien zat er niets in. Maar misschien ook wel alles.

Hoofdstuk 4

Frederik: The nice guy finishes last

Mijmering

Het huis is stil. Buiten glanst de regen op de stoeptegels als zilveren aders onder de lantaarnpaal. Frederik zit in de kleine woonkamer, in zijn versleten fauteuil, voeten op een krukje, een flecekleed losjes over zijn benen. Op de vloer een paar lege flesjes Grolsch. Inmiddels is hij overgestapt op wat zwaarder geschut. Op het bijzettafeltje: een flesje Grimbergen Dubbel, het schuim al bijna ingezakt in het zware glas.

Hij neemt een slok. De donkere bitterheid bevalt hem.

Zijn ogen rusten op een oude foto aan de muur. Twee jongetjes in zwemkleding bij een meer. Hij en Frans. De een met een waterpistool, grijnzend. De ander met een opgetrokken wenkbrauw, zijn arm al klaar om terug te slaan.

Frederik zucht diep.

Altijd tegenpolen, van het begin af aan. Hij was van de Lego: bouwen, ordenen, verhalen verzinnen met ridderkastelen en ruimteschepen. Frans van de Playmobil: rechttoe rechtaan, poppetjes die commandeerden, die de wereld bezaten met hun kant-en-klare huizen.

Frederik hield van cowboys. Frans koos de indianen — niet vanwege rechtvaardigheid, maar omdat hij het leuk vond om zijn broers cowboykamp te overvallen en alles omver te

gooien.

En Frans was altijd de gemene. De driftige. De genadeloze.

Flashback: De vuurrode brandweertruck

Deventer, Nieuwe Markt — zomermiddag

Zo'n twintig jaar geleden. De zon glinstert door de vitrage van het kleine huis op de Nieuwe Markt. De kamer ruikt naar koekjes en boenwas. Op de vloer ligt een vergeelde speelmat met wegen en parkeerplaatsen.

Frans (6) en Frederik (8) zitten tussen een berg speelgoed. Blokken, autootjes, plastic soldaatjes. Maar hun ogen zijn allebei gericht op één glanzend object: een vuurrode metalen brandweertruck met uitschuifbare ladder en werkende sirene. Nieuw, glimmend, met stickers die nog niet zijn afgebladderd.

”Ik had hem als eerste!” roept Frederik en grijpt naar de truck.

“Niet waar, jij had al met die jeep gespeeld!” snauwt Frans.

Ze trekken er allebei aan. De ladder klapt uit, een sticker laat los.

En dan — in een flits van kinderlijke woede — zwaait Frans de truck omhoog en slaat ermee tegen Frederiks slaap.

Frederik laat los. Zijn ogen wijd van schrik en pijn. Bloed drupt langzaam van zijn hoofd naar de kraag van zijn T-shirt. Hij begint te huilen, schokkend, snikkend. Niet eens hard — eerder diep gekwetst.

Frans, nu in bezit van de truck, gaat onverstoorbaar verder met spelen. Hij duwt de wagen over het tapijt, maakt sirenegeluiden met zijn mond, alsof er niets gebeurd is.

Op dat moment komt tante Jetje binnen, een dienblad met ranja

en Bastognekoeken in de hand. Ze laat het bijna vallen.

“Maar jongens! Wat in vredesnaam...!”

Ze snelt naar Frederik, pakt een theedoek en drukt die zacht op de wond. Haar blik flitst naar Frans.

“Frans, wat heb je gedaan? Zoiets dóe je toch niet?!”

Frans kijkt op, schijnbaar onbewogen. Dan, schouderophalend: “Hij wilde hem afpakken.”

Jetje zucht diep. Ze trekt Frederik tegen zich aan, wiegt hem zachtjes terwijl ze zijn voorhoofd inspecteert.

“Twee handen op één buik, zei je moeder altijd. Nou, daar is weinig van te merken zo.”

Ze kust Frederik op het haar, terwijl Frans met een halve grijns doorgaat met spelen. De truck snerpt over het tapijt, de sirene nagalmend in een kamer die ineens veel te stil is geworden.

Frederik schenkt zich nog maar weer een biertje in. Hij gaat zitten en zijn gedachten gaan weer terug in de tijd:

Logeren

De logeerkamer bij tante Jetje

De logeerkamer is klein en oud, met een schemerlampje dat amberkleurig licht werpt over het bloemenbehang. Frederik en Frans liggen zij aan zij in het twijfelarbed, onder een dikke wollen deken die kriebelt. Hun hoofden rusten op kussens met geborduurde rozen.

Tante Jetje zit op een stoel aan het voeteneind, haar knieën onder haar schort, een kop kamillethee in haar handen. De geur van lavendelolie zweeft door de kamer.

‘Vertel nog een verhaal, tante,’ zegt Frans, zijn ogen groot en glanzend.

Jetje nipt van haar thee en knikt langzaam, alsof ze overweegt of dit wel het juiste moment is.

‘Goed dan,’ zegt ze. ‘Maar één die waar gebeurd is. Althans... zo goed als.’

Frederik spitst zijn oren. Frans wiebelt onrustig onder de dekens.

“Er was eens een kapitein, een verre voorvader van ons. Hij voer over de zeven zeeën. Een ruwe vent, maar dapper, en niet bang voor vloeken of goden of wat dan ook. En in de binnenlanden van een warm, zinderend eiland vond hij... een stad. Een vergeten stad, diep in het oerwoud. Zimraan heette ze. Gebouwd van goud, zo werd gezegd. En vol geheimen. De kapitein nam wat hij kon dragen. Schatten, tabletten, een kaart. Maar hij bracht ook iets mee terug... iets dat niet blij was gestolen te zijn. Tenslotte moest hij alles achterlaten”

Frederik trekt de deken wat hoger op. ‘Was het eng?’

“O ja,” zegt Jetje zacht. “Maar de kapitein had zijn voorzorgen genomen. Alles wat hij wist, heeft hij veilig opgeborgen. Zodat het ooit — *als de tijd rijp is* — door zijn nazaten begrepen kon worden. En zodat die de rijkdommen kunnen krijgen.”

Frans geeuwt, maar Frederik ligt met open ogen te staren.

“Tante... heeft het iets te maken met die oude kist op zolder?”

Een stilte valt. Jetje zet haar kopje langzaam neer op het nachtkastje. Ze kijkt hen aan, haar blik ineens ernstig.

“Die kist... daar mogen jullie niet aankomen. Niet nu, niet zelf.”

“Waarom niet?” vraagt Frans slaperig.

Jetje zucht en vouwt haar handen in haar schoot.

“Er zitten wapens in, kinderen. Oude dingen. Indische krissen. Mooie, maar gevaarlijke messen. Gemaakt om te doden. En krissen en twee kleine jongetjes... dat is een bloederige, pijnlijke combinatie. Dus dat gaan we niet doen, begrepen?”

Beide jongens knikken. Frederik met een brok nieuwsgierigheid in zijn keel. Frans al half weggezakt in slaap.

Jetje staat op, kust hen allebei op het voorhoofd en dooft het lampje.

“Later, als jullie het begrijpen... zal het allemaal van jullie zijn,” fluistert ze nog.

En dan glijdt de deur dicht met een zachte klik. Achter haar blijven twee jongens liggen. Eén al dromend. De ander – Frederik – nog lang wakker. Met grote ogen en een hoofd vol vragen.

Intermezzo De zolder bij nacht

Het huis is stil. Alleen het tikken van de klok in de gang en het zachte gekreun van de wind tegen de ramen zijn hoorbaar. De trap kraakt onder hun blote voeten. Frederik loopt voorop, met een zaklampje dat zwak flikkert.

“Ben je zeker dat dit een goed idee is?” fluistert Frans, zijn stem schor van slaap.

“We kijken alleen maar,” zegt Frederik beslist. “Heel even. Daarna gaan we terug.”

Ze bereiken de zoldertrap — een oude, houten vlizotrap — en Frederik trekt eraan. Met een ruk klapt hij naar beneden. Een

wolk stof dwarrelt op hen neer. Ze hoesten zacht, onderdrukken gegiechel.

Stap voor stap klimmen ze naar boven, de duisternis in. De zolder ruikt naar oud papier, mottenballen en iets metaalachtigs. Het is er klam.

De zaklamp glijdt over dozen, vergeelde tijdschriften, een kapotte parasol... en dan: de kist.

Zwart met ijzeren beslag. Groot, oud, en dreigend als een piratenschat. Een massief hangslot hangt aan de voorkant, dof van de roest maar nog stevig dicht.

“Daar is-ie,” fluistert Frederik. Zijn ogen glimmen. “De kist van de kapitein.”

Frans rolt met zijn ogen. “Het is gewoon een oude kist, Fred. Tante Jetje zit vol onzin. Dat heeft papa ook al eens gezegd.”

“Dat zegt hij omdat hij nooit wilde luisteren”, mompelt Frederik. Hij knielt neer en probeert aan het slot te trekken. Het rammelt, maar geeft geen millimeter mee.

Frans zucht en gaat met gekruiste armen achter hem staan. “Er is geen kapitein. Geen stad van goud. Geen schat. Alleen ouwe troep en een gekke tante met teveel boeken.

Frederik kijkt op. “En hoe verklaar je dan dat we er *niet* in mogen kijken?”

Frans haalt zijn schouders op. “Omdat ze paranoïde is. Of omdat er iets gênants in zit. Oude jurken of zo. Niet alles is een geheim. Jij wil gewoon dat het waar is.”

Frederik staat op en kijkt zijn broertje aan, zijn gezicht bloedserieus.

“Het *is* waar. Ik weet het gewoon. Jij wil het niet geloven omdat je bang bent.”

Frans kijkt op het hangslot, dan op zijn broer. Zijn gezicht verhardt even, alsof hij een weerwoord zoekt — maar het komt niet. In plaats daarvan draait hij zich om.

“Kom. Ik wil slapen.”

Frederik blijft nog een seconde staan bij de kist. Hij legt zijn hand op het deksel. Het hout voelt koud aan, alsof het iets bewaart wat al eeuwen slaapt.

“Later dan,” fluistert hij.

Dan draait hij zich om en volgt Frans terug naar de trap. Achter hen blijft de zolder zwijgend achter, en het hangslot schittert even in de flauwe lichtstraal van de zaklamp voordat alles weer in duisternis verdwijnt.

Hij denkt terug aan de vuurrode brandweerwagen. De pijnscheut toen het metalen dak zijn wenkbrauw raakte. Het bloed. Het huilen. En Frans... die rustig met de truck bleef spelen alsof er niets gebeurd was.

En toch... telkens weer was het Frederik die op zijn kop kreeg.

"Jij bent de oudste, Frederik. Jij moet de verstandigste zijn."

Altijd. Als een refrein. Alsof ouder zijn gelijk stond aan inslikken, buigen, zwijgen.

Hij neemt nog een slok. De nasmaak is scherp.

Frans kreeg zijn zin, zijn gelijk, zijn vrijheid. Frederik kreeg het schuldbesef. De verantwoordelijkheid. En nu? Nu zit hij hier, in zijn eentje, met een biertje en herinneringen die niet wegspoelen.

Toch... ergens, diep van binnen, bleef hij hopen dat ze ooit gelijk zouden komen te staan. Als broers. Als mensen. Maar het verleden woekerde in hem als een onkruidveld waar geen zonlicht meer doorheen kwam.